

Інструкція № 20
з пожежної безпеки при проведенні
екскурсій і туристичних походів до лісу

I. Загальні положення

Усі, хто буває в лісі, зобов'язані дотримуватися «Правил пожежної безпеки», якими передбачено, що в пожежонебезпечний період (з часу, коли йде сніг до настання стійкої дощової осінньої погоди або випадання снігу) забороняється розпалювати багаття в хвойних молодняках, на старих згарищах, ділянках лісу, пошкодженого вітровалом і буреломом, у місцях з висохлою травою, під кронами дерев.

Вогнище слід розкласти у спеціально відведеному місці або ж там, де його розклали раніше. Як стверджують спеціалісти, багаття на 5-7 років цілком виводить з ладу ділянку землі, на якій воно було розкладене. Вогнище заливають водою, розгрібають палкою. Якщо води поблизу немає, засипте місце багаття шаром землі товщиною 10 см.

Там, де вогнище розкладається вперше, рекомендується розкопати дернину на площадці діаметром не менше 1 м, а при відході місце вогнища залити водою та закласти дерниною.

Не можна розкласти вогонь під короною і на корінні дерева, поблизу смолистих пеньків. Небезпечно розпалювати багаття у хвойних молодняках, на ділянках з сухим очеретом або сухою травою. У молодому хвойному лісі крони низько опущені, навіть слабкий вогонь може спалити ліс або обпалити тонку кору дерев. У борах легко загоряються сухі мохи, тому багаття не дозволяється розкласти навіть поряд з такими ділянками лісу.

На кам'янистих розсипах між камінням може нагромаджуватись горючий матеріал, вогонь між каменями може поширюватись на значну площу. На торфовищах торф тліє навіть тоді, коли він здається вологим. Дуже горючим є рослинний матеріал на захаращених зрубках - сонце його тут добре висушує.

Відповідно до діючих вимог, туристські групи та загони повинні мати протипожежний інвентар. На групу з 6-10 чоловік треба мати одну сокиру і одне відро, а з 11-30 чоловік - 3 лопати, 2 сокири, пилку і троє відер. Якщо у групи цього інвентаря не буде, працівники державно-

Працівникам усіх підприємств, організацій, установ, громадянам заборонено випалювати траву на лісових галявинах, просіках, луках і стерні на землях державного лісового фонду та на полях, що безпосередньо прилягають до лісу або захисних лісонасаджень.

Громадяни, виявивши лісову пожежу, зобов'язані негайно вжити заходів до її гасіння, а якщо власними силами це зробити не можливо, повідомити про неї працівників лісового господарства, міліцію, місцеву владу.

Якщо пожежа тільки почалася, її легко загасити. Пізніше треба залучати багато людей, техніку, матеріальні засоби, витратити немало часу. При загорянні лісу перш за все треба зорієнтуватись, визначити напрямок руху вогню. Не слід наближатись до густих хвойних молодняків, захаращених ділянок, вони можуть раптово спалахнути. Небезпечно перебувати в диму - можна задихнутись. Щоб зменшити дію диму, треба дихати через тканину (краще мокру), намагатися якнайшвидше вийти з зони задимлення.

Найпростіші способи гасіння лісової пожежі доступні всім: вогонь заливають водою, збивають гілками, засипають землею. Слабкий і середньої сили вогонь при низовій пожежі збивають пучками одно-двометрових гілок листяних порід. При цьому рухаються поряд з краєм вогню, вибираючи місця, вільні від дерев, пеньків, вітровалу. Вогонь збивають на вже вигорілу площу, ніби змітаючи його всередину пожарища. В першу чергу збивають вогонь, який іде за вітром. Якщо діяти швидко і чітко, то пожежа буде ліквідована.

Край вогню можна заливати водою або закидати землею, використовуючи при цьому лопати. Велику пожежу гасять спеціалісти.

Після того, як вогонь загашено, пожарища обходять, ретельно ліквідовують усі ознаки горіння, тліючі об'єкти заливають водою або засипають землею до повного припинення диму.